

Ten afscheid

Nu ik gedurende een periode van ongeveer 13 jaren, t.w. van 1945 tot 1953 en van 1967 tot heden met de hoofdredactie van het Natuurhistorisch Maandblad en de Publicaties N.H.G. ben belast geweest en naar eigen inzichten daaraan leiding heb gegeven – hetgeen het spoedeisend redigeren van een maandblad nu eenmaal met zich meebrengt – ben ik mij ervan bewust, dat de consequenties van de wisseling in het bestuur van het Natuurhistorisch Genootschap alleen dan op adaequate wijze kunnen worden opgevangen wanneer een hechte integratie van het bestuurswerk van het Genootschap en de redactie van het Maandblad en de Publicaties wordt tot stand gebracht. Deze overweging heeft mij enkele weken geleden ertoe gebracht mijn ontslag uit de redactie aan de Voorzitter van het Natuurhistorisch Genootschap aan te bieden. Het strekt tot grote voldoening dat mijn suggestie de redactie aan de leiding van het Natuurhistorisch Museum toe te vertrouwen, door de Directeur van het Museum geheel wordt gedeeld. Het is een geruststellende gedachte, dat het redactioneel werk aan een organisatorisch en vakkundig competente instantie kan worden overgedragen.

Gaarne grijp ik deze ongezochte gelegenheid aan om mijn waardering te betuigen aan allen, die mijn werk in de afgelopen periode hebben gesteund en verlicht. Dit betreft in eerste instantie de auteurs, met wie ik steeds een prettige en vruchtbare relatie mocht onderhouden. Mijn dank gaat tevens uit naar de adviseurs die de opgezonden copie, rakende hun vakgebied, op haar waarde onderzochten, naar mederedactieleden en huisgenoten, die het correctiewerk vergemakkelijkten, naar de heer Th. Maassen van het bureau van het Natuurhistorisch Genootschap, die steeds op doeltreffende wijze en met volledige toewijding administratieve en organisatorische assistentie verleende en naar de medewerkers van de drukkerij, die niet alleen steeds klaar stonden om spoedeisend werk te verrichten, maar bovendien onder alle omstandigheden hun technische bijstand wisten om te zetten in een voortreffelijk typografisch resultaat.

W. Minis - van de Geyn.

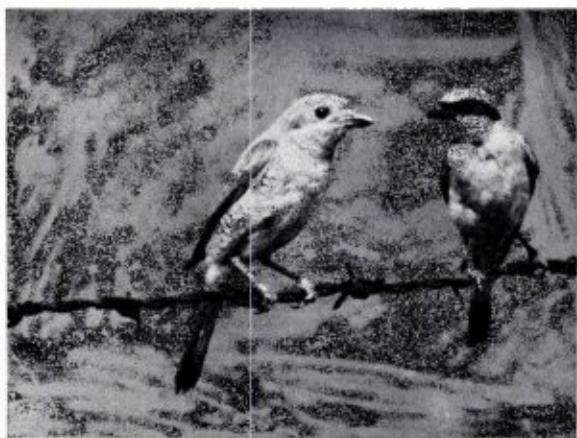
VERSLAGEN VAN DE MAANDVERGADERINGEN

te Heerlen op 5 juni

Voor de bijeenkomst heeft Dr Dijkstra enige bloeiende planten meegenomen o.a. *Medicago arabica* (Gevlekte rupsklaver), een vrij zeldzame soort voor Nederland. Bij de Rupsklaver is de peul in de vorm van een sikkel of van een slakkehuis opgerold en draagt bij sommige soorten, zoals bij *M. arabica*, stekels. Rijpe vruchten hechten zich gemakkelijk aan pels of kleren. Daar ze bovendien zeer levenskrachtig zijn kunnen ze gemakkelijk ver van de ouderplant tot ontkieming komen. Hoe levenskrachtig ze wel zijn blijkt uit het volgende. Tijdens zijn veldwerk in Turkije zaten, aldus Dr Dijkstra, zijn kleren vaak onder de rijpe vruchten van deze soort. Hoewel ze geregeld verwijderd werden ontsnapte er toch wel eens een exemplaar aan de inspectie. Enige tijd na zijn terugkeer in Limburg merkte een collega nog een zaad op dat met de sokken waarop het zich bevond, verscheidene malen gewassen moet zijn. Gezaaid in de tuin ontwikkelde het zich voorspoedig en een van zijn vele nakomelingen kon in Heerlen vertoond worden. Verder is het spr. opgevallen dat *Morchella rimosipes* (Kapjesmorielje) dit jaar talrijk voorkwam op de Putberg bij Heerlen. Zoals wel bekend is vormen sleutelbloemen pas goed zaad na kruisbestuiving en hiervoor zijn bepaalde insecten nodig. Tengevolge van het koude en natte weer in het voorjaar waren deze zeldzaam, met als gevolg dat de Slanke sleutelbloem hier praktisch geen zaad gevormd heeft.

Mej. Sterken draait vervolgens een plaat waar de roep van 5 soorten uilen op vastgelegd was, waarbij de heer Bult enige toelichtingen geeft. Deze laatste heeft nog enkele vogelwaarnemingen: Roodkop klauwier, Kapellebosje, Schaesberg. Deze soort broedde vorige eeuw nog in W. en O. Pruisen, maar thans ligt zijn noordelijke grens veel zuidelijker. Toch schijnt er nu weer neiging te zijn om naar het noorden op te rukken. Hij zoekt een hoger, in bomen

gelegen uitkijkpost dan de Grauwe klauwier. Zijn voedsel bestaat overwegend uit flinke diertjes: sprinkhanen, hommels, hagedissen en kleine vogels.

Paartje Grauwe klauwier.

De Roodpootvalk, Brunssummerheide, leeft voornamelijk in een wijd en open parklandschap, droge vlakke streken, woudsteppen, bosranden. Ook zijn voedsel bestaat hoofdzakelijk uit grote insecten. In O. en Z. Azië vormt hij met kleine torenvalken grote gemengde groepen die bij voorkeur sprinkhaanzwermen vervolgen. Cetti's Zanger is een soort die opvallende populatieverschuivingen vertoont. Hoewel het een soort is die meer in zuidelijke streken thuishoort, werd hij ook in Limburg waargenomen en wel een mannetje en wijfje in de Doort bij Echt. Het is een weinig opvallend vogeltje dat een verborgen leven leidt.

te Heerlen op 4 september

De heer Bult deelt een broedgeval mee van de Wespendif, *Pernis apivorus apivorus* in één van de bossen van Zuid-Limburg. Reeds eerder had men met deze mogelijkheid rekening gehouden. Hij beschrijft deze vogel en laat een geluidsopname horen van het uitgevlogen jong. Ook de Kuifduiker,

Podiceps auritus is waargenomen vanaf 9-VI-'73 tot 3-VII-'73 in de haven van Born. Wel was reeds eerder enige malen deze soort in Limburg dood aangetroffen. Het broedgebied vormt een brede strook van N.O. Europa tot Azië, verder Schotland, Färöer, IJsland en N. Amerika. Deze soort is in ons land nooit broedend aangetroffen, wordt officieel als wintergast beschouwd en komt dan voor in een klein aantal langs de kust en op meren en plassen. Tenslotte vertoont de heer Bult de Tepelzwam, *Geaster mammosus*, een aardster aangetroffen te Heerlerheide.

De dames Sterken laten vervolgens enige planten zien, verzameld op de Schneeberg bij Vaals, o.a. *Campanula glomerata*, Kluwenklokje. Bovendien hebben ze een Glimworm meegebracht. Ir van Geel geeft de volgende toelichting. Door het aan- en uitflikkeren trekken geslachten elkaars aandacht. Er komen in ons land enige soorten voor en iedere soort beschikt over zijn eigen ritme van oplichten, waar alleen de eigen soort op reageert. Na enige lichtsignalen gegeven te hebben zoekt het wijfje de bodem op, mannetjes die deze signalen opgevangen hebben beschikken over een uitmuntend oriëntatievermogen om het wijfje te vinden. Het lichten is een gevolg van een verbrandingsproces dat zo economisch werkt dat praktisch alle verbruikte energie in licht omgezet wordt. Bij onze kunstmatige lichtbronnen worden slechts enkele percenten omgezet in licht en de rest in warmte. Bij de Glimworm heeft dus praktisch geen warmteontwikkeling plaats bij het lichten.

Daarna geeft de heer van Geel een uitvoerig verslag van een reis door Arizona; daar hij voornemens is binnenkort een lezing met dia's te houden kunnen we hiermee volstaan. Tenslotte houdt hij een warm pleidooi voor meer activiteiten van de leden van het Genootschap. Als voorbeeld haalt hij een aantal verslagen aan waaruit blijkt, dat afdelingen van de Kon. Nederl. Natuurhistorische Vereniging met zo'n 200-300 leden 20-25 excursies organiseren per jaar, nog niet meegerekend een aantal halvedag excursies. Verder worden cursussen gegeven en werkgroepen bestuderen allerlei onderwerpen uit de natuur.